

LISTY DO REDAKCJI

**Uwagi i uzupełnienia do *Słownika Biograficznego
Matematyków Polskich* (red S. Domoradzki,
Z. Pawlikowska-Brożek, D. Węglowska, Tarnobrzeg 2003)**

Ponieważ na temat *Słownika Biograficznego Matematyków Polskich* wypowiedziało się kilka osób tak na łamach „Wiadomości Matematycznych”*, jak i w korespondencji bezpośredniej, pragniemy ustosunkować się do niektórych uwag, nie powtarzając opublikowanych już przez nas**

Poprzednikiem obecnego wydania były *Materiały do Słownika Biograficznego Matematyków Polskich*, wydawane w latach 1984–1994 jako kolejne reprints I–VII serii C „Zeszytów Naukowych Instytutu Matematycznego PAN”. Opublikowane w preprintach IM PAN biografie, pisane przez wielu autorów, były niejednolite nie tylko ze względu na rangę bohaterów hasel, ale także w zależności od samych autorów, ich stylu pracy i możliwości dotarcia przez nich do źródeł. Przygotowując książkowe wydanie *Słownika*, należało ujednoczyć hasła w porozumieniu z autorami (pod każdym hasłem jest podpis autora). Na tym etapie braliśmy już pod uwagę nadesłane – nieliczne – uwagi, które po sprawdzeniu uwzględnialiśmy.

Założyliśmy, że nota biograficzna ma zawierać dokładne daty urodzenia i śmierci z podaniem miejscowości (w brzmieniu ówczesnym), imiona rodziców, przebieg wykształcenia, działalność zawodową i naukową, tytuły ważniejszych prac naukowych, w tym doktorskiej i habilitacyjnej, z podaniem miejsca publikacji, osiągnięcia dydaktyczne i organizacyjne w zakresie matematyki, inne zainteresowania. Nie wszystkie noty zawierają pełne informacje przyjęte w schemacie, ponieważ nie zawsze udało się autorom do nich dotrzeć. Notę kończą wskazówki, gdzie można znaleźć więcej informacji o danej osobie (w szczególności spis prac). Jeśli jest biogram w *Polskim*

---

* Witold Więśław, Recenzja w: „Wiadomości Matematyczne”, XL 2004, Andrzej Pelczar, Recenzja w: „Wiadomości Matematyczne”, XLI 2005.

** „Wiadomości Matematyczne”, XL 2004.

Słowniku Biograficznym, jest on cytowany jako PSB. Przy niektórych nazwiskach (pod hasłem) są umieszczone słowa charakteryzujące inne niż matematyczne zainteresowania omawianej osoby. Umieszczenie tych „podtytułów” pod hasłem (jezuita, nauczyciel, fizyk itp.), sugerowane przez osoby związane z wydawnictwami słowników (w tym i przez recenzenta), zostało przez autorów zastosowane jako dodatkowa informacja o osobie i to podana na wstępie.

Długość hasła (uzasadniona we Wstępie do *Słownika Biograficznego Matematyków Polskich*) jest związana po pierwsze ze znaczeniem osoby, po drugie z długością życia i częstą zmianą zajmowanych stanowisk, które to dane z założenia miały być uwzględnione w tekście hasła i po trzeciej z możliwością dotarcia do danych.

W *Słowniku* obok biogramów znanych matematyków polskich są także biogramy innych osób zasłużonych dla polskiej matematyki. Pewną grupę stanowią nauczyciele szkół średnich z XIX i początków XX w., którzy byli autorami co najmniej jednej publikacji. W grupie matematyków współczesnych zamieszczamy przede wszystkim samodzielnych pracowników nauki. Do nielicznych wyjątków należą osoby znane, które wykazały się czymś wyjątkowym dla środowiska matematycznego.

Komentując brak lub w małym stopniu uwzględnianą ocenę działalności naukowej osób w poszczególnych hasłach, stwierdzamy, że nie zakładaliśmy takiej oceny, pozostawiając ją specjalistom poszczególnych działów matematyki. Przy każdej znanej osobie staraliśmy się wskazać pozycje, gdzie należy szukać takich opinii. Taka ocena, naszym zdaniem, ograniczyłaby grono Czytelników. Specjalistyczny język nie służy tego typu wydawnictwom.

Słuszną wydaje się uwaga o zamieszczeniu we Wstępie lub Aneksie nazw tych samych uczelni w różnym okresie, np. Uniwersytet Jagielloński od 1818, Akademia Krakowska od początków do 1818 z wyjątkiem okresu Komisji Edukacji Narodowej, kiedy nosiła nazwę Szkoła Główna Koronna. Chociaż autorzy starali się używać w tekście odpowiednich nazw, nie ustrzeżono się przeoczeń.

Kilka uwag dotyczy pisowni tytułów podręczników: w *Słowniku* przyjęliśmy na ogół pisownię współczesną.

Z uwag szczegółowych wiele jest cennych, ale są także niesłuszne. Do nich postaramy się ustosunkować. W *Recenzji* W. Wieszława napisano:

„Tytus Babczyński napisał *Algebrę wyższą*, a nie *Kurs algebry wyższej*”. – Jest w Bibliotece Instytutu Matematyki UJ (sygn. K-1005) *Kurs algebry wyższej* prof. Babczyńskiego, 1865/66, Warszawa.

„Marian Aleksander Baraniecki: Jadwiga Dianni (praca cytowana w biogramie) nie pisze, że studiował w Krakowie.” – Jest w PSB (Polski Słownik Biograficzny): „kształcił się w Petersburgu, Krakowie (u Mertensa) i Lipsku”. Faktycznie nie ma w Archiwum UJ wpisu Baranieckiego jako słuchacza, ale to nie wyklucza słuchania przez niego wykładów jako wolny słuchacz.

„Józef Czech. Jego dane w biogramie są niepełne.” – Przytoczone przez Recenzenta daty nie są potwierdzone w PSB.

„Antoni Dąbrowski ... nie był członkiem Towarzystwa do Ksiąg Elementarnych”. – Gdyby napisano: Towarzystwa do Ksiąg Elementarnych powołanego przez Komisję Edukacji Narodowej w 1775, to rzeczywiście byłby błąd. Maria Manteufflowa w PSB napisała jednak: „W r.1810 z chwilą utworzenia Towarzystwa do Ksiąg Elementarnych, D. powołany został na jego członka i obowiązki te pełnił aż do reorganizacji Towarzystwa w 1823”.

„Karol Hube”. – Przytaczane w recenzji W. Więslawa jako nowe fakty są powtórzeniem informacji podanych w hasłach „Hube Karol” i „Hube Michał”.

„Tadeusz Kundzicz. W biogramie czytamy: *Szkoła Główna Wielkiego Księstwa Litewskiego*. Takiej nazwy nie używano.” – W Encyklopedii Powszechnej PWN napisano jednak: „od 1780 Szkoła Główna Wielkiego Księstwa Litewskiego”. Nosiła także nazwę Szkoła Główna Litewska, Litewska Szkoła Główna. Przykre, że w tym hasle Recenzent pomówił autora o nierzetelność: „Autor biogramu zapewne nie czytał cytowanego dokumentu (BJ, rks 949/228)”.

„Patrycy Skaradkiewicz pracował w Międzyrzeczu Koryckim, a nie Koreckim.” – W *Słowniku* została podana prawidłowa nazwa Międzyrzecz Korecki (według spisu miejscowości i opracowań z l. 1918–1939).

W *Recenzji* A. Pelczara czytamy:

„Jan Śniadecki ... spośród dzieł matematycznych najważniejsze wydają się – pominięte w biogramie – podręczniki: *Rachunku algebraicznego teoria przystosowana do linii krzywych* (Kraków, 1783) oraz *Trygonometria kulista analitycznie wyłożona* (1817, wydanie drugie, poszerzone – 1820, tłumaczenie niemieckie 1828),” . – W hasle zostały podane najważniejsze publikacje, o które upomina się Recenzent, a mianowicie (cytat z *Słownika* 242p7) ... ”a w 1783 największe swoje dzieło: *Rachunku algebraicznego teoria przystosowana do geometrii linii krzywych*; jego kontynuacją była *Trygonometria kulista analitycznie wyłożona* (1817, 1820 – wydanie poszerzone; 1828 w języku niemieckim)”.

„Literówki” w tytułach prac są bardzo uciążliwe, za co wypada bardzo przeprosić Czytelników, są one jednak spowodowane trudnościami w procesie przygotowania do druku, nie zaś z braku korekty.

Słuszne uwagi dotyczyły jakości materiału ilustracyjnego. Na przykład powinny być wymienione lub dodane wizerunki: Jana Brożka, Mikołaja Kopernika, Stanisława Łojasiewicza, Stanisława Hartmana, Jana Mikusińskiego, Zygmunta Zahorskiego.

Pragniemy także zauważyć, że to pierwsze wydanie *„Słownika”*, które nie uchroniło się od usterek i braków, ma otworzyć możliwości dalszych badań i uzupełnień dla innych, którzy zechcą zająć się oceną dorobku nauko-

wego poszczególnych osób (jest to adresowane do specjalistów z odpowiednich działów matematyki), tworzeniem kolejnych haseł, uzupełnianiem już istniejących.

Za szczegółowe propozycje zmian i uzupełnień dziękujemy serdecznie Panom Profesorom: Jerzemu Mioduszewskiemu, Andrzejowi Pelczarowi, Andrzejowi Schinzelowi, Krzysztofowi Tatarkiewiczowi. Wykorzystamy je przy wydaniu następnym.

W kilku biogramach jest niejednolita nazwa. Powinno być: Szkoła Wyższa Polska w Paryżu (zwana Szkołą Montparnasską). W biogramach Karola Borsuka i Marka Kaca nazwa instytutu zagranicznego została podana w języku polskim, a powinno być Institute of Advanced Study. W kilku przypadkach, (zgodnie z sugestią Recenzentów) dla podkreślenia okoliczności śmierci lepiej jest napisać „zmarł tragicznie”. Dotyczy to biogramów: Roman Hampel, Władysław Nikliborc, Zdzisław Opiał, Aleksander Wundheiler.

Korzystając z gościnnych łamów „Wiadomości Matematycznych” zamieszczamy uwagi, naszym zdaniem, konieczne.

Abakanowicz B. 5¹⁸ – jest: *Zarys statystyki*, – ma być: *Zarys statyki*.

Brożek J. 31¹³ – jest: Wołyńskim, – ma być: Podlaskim. (*Tatarkiewicz*)

Giedroyc A. 62 – w nagłówku i na stronie 280 – jest: (1841–1910), – ma być: (1841–1909). (*Tatarkiewicz*)

Gołąb St. 63¹² – jest: W 1939..., – ma być: 6 listopada 1939 „(*Pelczar*)

Haur J. K. 71_{p22} – jest: 1670–1975, – ma być: 1670–1675. (*Tatarkiewicz*)

Jakobejus St. 83_{l27} i 281 – jest: (1540–1612), – ma być: (1544–1612).

83_{l27} – jest: Urodził się w 1540, – ma być: Urodził się 2 maja 1544. (*Tatarkiewicz*)

Jamrógiewicz R. 83_{p17} i 281 – jest: (1877–?), – ma być: (1877–przed 1909).

83_{p4} – jest: Data śmierci nie jest znana., – ma być: Zmarł przed 1909 rokiem. (*Tatarkiewicz*)

Juński St. 93¹² i 281 – jest: (ur. 1877), – ma być: (1877–po 1926).

93¹⁸ – dodajemy: Zmarł po 1926 roku. (*Tatarkiewicz*)

Lubelski S. 137_{p2} – jest: opublikował 19 prac, – ma być: opublikował 24 prace. (*Schinzel*)

Lwowicz C. 138_{l9} – jest: w 1924, – ma być: w 1824. (*Tatarkiewicz*)

Łojasiewicz St. 141^{p9} – jest: otrzymał nominację profesorską, – ma być: otrzymał tytuł profesora nadzwyczajnego, a w późniejszym terminie także zwyczajnego. (*Pelczar*)

141_{p5} – należy dodać: Był także czynnym członkiem PAU. (*Pelczar*)

Łukasiewicz J. 146^{p6} – należy dodać: ...a także notacji beznawiasowej, zwanej też notacją polską. (*Pelczar*)

Marcinkiewicz J. 149^{l2} – jest: (1910–1941), – ma być: (1910–1940). (*Tatarkiewicz*)

149_{l4} – jest: w marcu 1941, – ma być: w marcu 1940. (*Tatarkiewicz*)

Mertens F. 157^{p17} – jest: Od 1872 był członkiem czynnym AU, – ma być: Od 1872 był członkiem nadzwyczajnym AU, a w roku 1885 został członkiem czynnym zagranicznym. (*Pelczar*)

Ostrowski F. 176^{l2} i 283 – jest: (**ur. 1799**), – ma być: (**1799–po 1850**). (*Tatarkiewicz*)

Sierpiński W. 216^{l9} – jest: Sofii (1939), Bordeaux (1947), – ma być: Sofii (1939), Paryżu (1939), Bordeaux (1947). (*Schinzel*)

216^{l12} – jest: 724 prace i komunikaty, 113 artykułów, – ma być: 724 prace badawcze i komunikaty, 113 artykułów przeglądowych, popularnych i historycznych oraz przemówień. (*Schinzel*)

Steczkowski J. K. 229_{l4} i 285 – jest: Zmarł w 1872, – ma być: Zmarł w 1881. (*Tatarkiewicz*)

Stobner J. 231_{p20–18} – jest: W 1402 ... w Akademii Krakowskiej, – ma być: Na mocy jego zapisu testamentowego (czyli pomiędzy 1405 a 1409) została ufundowana pierwsza katedra matematyki i astronomii w Akademii Krakowskiej. (*Pelczar*)

Turowicz A. 246_{l20} – jest: Urodził się 28 października 1904, – ma być: Urodził się 22 października 1904. (*Pelczar*)

Zarankiewicz K. 267^{p1} – jest: Zmarł 5 listopada 1959, – ma być: Zmarł 5 września 1959. (*Schinzel*)

Wszystkie pozostałe uwagi i sugestie postaramy się rozważyć i uwzględnić w następnym wydaniu.

*Zofia Pawlikowska-Brożek,
Stanisław Domoradzki*